

TLAČOVÁ SPRÁVA

NCZI: Sviatky preveria urgency a pohotovosti, ročne ich navštívi 1,5 milióna ľudí

Bratislava, 22. 12. 2025

Vianočné sviatky patria k najvyťaženejším obdobiam pre urgentné príjmy a pohotovosti. Vyplýva to z údajov zdravotných poisťovní spracovaných Národným centrom zdravotníckych informácií (NCZI). Zdravotníci v decembri častejšie ošetrojú pacientov s ochoreniami dýchacích ciest, popáleninami rúk, ale aj zlomeninami stehrovej kosti. Záchranárka radí, ako postupovať v prípade najčastejších zdravotných komplikácií.

Urgentný príjem (ústavná pohotovostná služba) je špecializované nemocničné pracovisko s nepretržitou prevádzkou určené pacientom v akútnom alebo život ohrozujúcom stave. V roku 2024 zaznamenali urgentné príjmy pre deti a pre dospelých na Slovensku takmer milión návštev, bolo ich presne 976 256. Najrušnejšími mesiacmi boli júl a december. Práve prvý zimný mesiac je obdobím, keď sa zdravotníci častejšie stretávajú s popáleninami, ale napríklad aj s neprimeraným užívaním alkoholu. „Pre poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím alkoholu lekári na urgentoch počas minulého roka celkovo ošetrili 4 231 ľudí, kvôli toxickému účinku alkoholu skončilo na urgentných príjmoch v nemocniciach ďalších 1 487 prípadov. Popáleniny a poleptania zápästia a ruky, ktoré nezriedka súvisia s používaním silvestrovskej pyrotechniky, riešili zdravotníci na urgentných príjmoch presne 1 914-krát,“ uvádza hovorkyňa NCZI Alena Krčová.

December je podľa dát zdravotných poisťovní najkritickejší z pohľadu chorôb dýchacej sústavy. V závere minulého roka vyhľadávali ľudia pomoc lekárov na urgentoch a predovšetkým na pohotovostiach najmä z dôvodov akútnych infekcií horných dýchacích ciest, zápalu hrtana a priedušnice, priedušiek, hltana či mandlí. **Pohotovosti (ambulantná pohotovostná služba)** zabezpečujú zdravotnú starostlivosť mimo ordinačných hodín bežných ambulancií. Nie sú určené na riešenie život ohrozujúcich stavov a fungujú iba v obmedzenom čase mimo bežných ordinačných hodín lekárov prvého kontaktu (večer, víkendy, sviatky). V roku 2024 zaznamenali pohotovostné ambulance celkovo 698 651 návštev. „Z údajov zdravotných poisťovní vyplýva, že v roku 2024 Slováci najčastejšie navštevovali pohotovosti z dôvodu akútnej infekcie horných dýchacích ciest (78 481 prípadov). Druhým najčastejším dôvodom bola bolesť chrbta (55 574 prípadov) a do tretice išlo o akútny zápal mandlí, známy ako angína (49 020 ošetrení),“ vymenúva Alena Krčová.

To, že **prelom rokov patrí z pohľadu zdravotníkov medzi najnáročnejšie obdobia v roku, potvrdzuje aj zdravotnícka záchranárka** Alena Dudeková zo Záchrannej zdravotnej služby Bratislava: „Vianočné sviatky každoročne prinášajú výrazné zvýšenie počtu výjazdov záchrannej zdravotnej služby. Najčastejšie evidujeme náhodné úrazy, pričom mnohé z nich súvisia s požitím alkoholu, ďalej tráviace a kardiálne ťažkosti. Zvýšený počet volaní súvisí aj s obmedzeným prístupom

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

k ambulantnej zdravotnej starostlivosti, pre ktorý sa verejnosť častejšie obracia na záchrannú zdravotnú službu. Rovnako zaznamenávame aj náhodné úrazy detí, ktorých najčastejšia príčina je nepozornosť.“

V spolupráci so skúsenou záchranárkou sme pripravili praktické rady, ako vyriešiť najčastejšie zdravotné komplikácie počas vianočných sviatkov a kedy a kde hľadať pomoc v prípade, že je návšteva lekára nevyhnutná.

Rybia kosť v krku

Zapichnutie rybiej kosti v krku môže na prvý pohľad vyzerat' dramaticky, vo väčšine prípadov však nejde o vážny zdravotný problém. Pomôže tuhšia strava, napríklad suchý chlieb alebo varený zemiak, ktorá kosť obalí a následne odplaví do žalúdka. Tam si s ňou poradia žalúdočné kyseliny. *„Netreba prepadať panike, kosť uviaznutá v krku sa v niektorých prípadoch môže uvoľniť kašľom, ktorý sa spustí ako obranný reflex. Ak pretrváva nepríjemný pocit, odporúčame napiť sa vody a počkať, či ťažkosti neustúpia. Pokiaľ sa kosť nepodarí uvoľniť alebo sa objavia bolesti, ťažkosti s prehĺtaním či dýchaním, je potrebné vyhľadať odbornú zdravotnú pomoc,“* radí záchranárka.

Ťažkosti s trávením

K vianočnému stolu patrí aj veľa jedla a jeho neobvyklé kombinácie. Ak to preženie, výsledkom môže byť bolesť v oblasti brucha, nevoľnosť, napínanie na vracanie alebo vracanie. Vtedy je potrebné okamžite nasadiť diétu, ideálne nesladený čierny čaj a staršie pečivo. V ďalších dňoch vynechajte dráždivé a vyprážané jedlá. Vyhybajte sa aj orechom, surovej zelenine, ovociu a alkoholu. Žalúdok upokojí harmančekový, feniklový alebo zázvorový čaj.

Mastné a vyprážané jedlá môžu dať do pohybu žlčníkové kamene a vyvolať žlčníkový záchvat. Vlni na urgentoch ošetrili 3 074 prípadov s diagnózou žlčníkové kamene, ďalších 1 276 prípadov súviselo s akútnym zápalom podžalúdkovej žľazy (pankreasu), ktorý sa tiež spája so žlčníkovými kameňmi a s chybami v stravovaní. *„Žlčníkový záchvat sa prejavuje prudkou, krčovitou bolesťou v oblasti pod pravým rebrovým oblúkom, ktorá môže vyžarovať až do chrbta. Často ho sprevádza nevoľnosť a vracanie. Ak máte predpísané lieky na tento problém, užite ich. Tak ako pri žalúdočných ťažkostiach, aj tu je najlepšou obranou okamžité nasadenie prísnej diéty. Urobte si pohodlie a oddýchnite si. Ak máte k dispozícii voľnopredajné lieky podporujúce vylučovanie žlče a uvoľnenie krčv, môžete ich použiť. Pokiaľ bolesť neustupuje ani po niekoľkých hodinách, vyhľadajte lekársku pomoc,“* odporúča záchranárka Alena Dudeková. Prevencia je jednoduchá: netreba sa prejedať, jesť radšej častejšie, v menších porciách a nerobiť si zbytočne veľké zásoby potravín.

Príveľa alkoholu

Na silvestrovskú „opicu“ platí veľa spánku, dostatok tekutín, striedavé sprchovanie studenou a vlažnou vodou, ako aj pohyb na čerstvom vzduchu. Nevoľnosť zmierni studený obklad na čelo alebo na zátylok. Horšie je, ak sa to s alkoholom poriadne preženie. *„V prípade, že človek vykazuje známky opitosti, je ospalý a nedokáže udržať koncentráciu, uložte ho do polohy na boku a zabezpečte dohľad. Zvyčajne pomôže, ak si na čas oddýchne. Ak začne vracať, nechajte ho, aby sa mu uľavilo. Keď*

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

zaznamenate problémy s dýchaním alebo kŕče, okamžite volajte 155,“ upozorňuje záchranárka.

Popáleniny

Vianočné osvetlenie a sviečky na adventných vencoch bývajú častým dôvodom popálenín, rovnako ako aj vianočné varenie a pečenie. Významnou mierou k štatistikám o popáleninách počas vianočných a novoročných sviatkov prispieva manipulácia s prskavkami či zábavnou pyrotechnikou. Dáta zdravotných poisťovní potvrdzujú, že vlni lekári ošetrili najvyšší počet ľudí z dôvodu popáleniny alebo poleptania zápästia alebo ruky práve v decembri. Ako podať prvú pomoc podľa záchranárky? *„Snažte sa popálené miesto držať pod tečúcou studenou alebo vlažnou vodou aspoň 10 až 15 minút. Nechladte ho ľadom a nikdy nestrhávajúce obhorenú časť odevu. Zasiahnúť časť len prekryté sterilnou šatkou. Na ranu použite sterilnú gázu alebo tzv. vlhké krytie. Existujú aj špeciálne náplasti na popáleniny, ktoré je vhodné mať doma preventívne.“* V prípade väčšieho poranenia navštívte lekára alebo zavolajte záchranku. Pri rozsiahlejšej popálenine je nevyhnutné odborné ošetrovanie, ktoré môže skončiť aj hospitalizáciou.

Prázdninové úrazy

Prázdninová lyžovačka, sánkovačka či korčuľovanie môžu skončiť zlomeninou alebo úrazom hlavy. Úrazy hlavy spôsobené pádmi sú veľmi nebezpečné. Príznaky otrasu mozgu (vracanie, dvojité videnie, ospalosť) si vyžadujú neodkladné vyšetrenie odborníkom. Rovnako aj pády na neupravených chodníkoch predstavujú riziko najmä pre seniorov. Z dát NCZI vyplýva, že najčastejším dôvodom hospitalizácií pri pádoch boli vlni zlomeniny stehnovej kosti a najviac sa ich stalo v decembri. Najčastejšie boli hospitalizované ženy nad 75 rokov.

Zlomeniny zvyčajne sprevádza intenzívna bolesť. *„Pokiaľ je to možné, nehýbte s končatinou a zavolajte pomoc. Nikdy sa nepokúšajte poranenú končatinu narovnať a nevyzúvajte lyžiarky či topánky – aj tie môžu slúžiť ako dočasná fixácia. Nesprávnym zásahom by ste mohli viac ublížiť než pomôcť. Pri zlomeninách je vždy potrebná odborná lekárska pomoc,*“ pripomína Alena Dudeková.

Aké stavy patria na urgentný príjem

- náhle ohrozenie života (bezvedomie, problémy s dýchaním),
- silná bolesť na hrudníku, podozrenie na infarkt,
- cievna mozgová príhoda (náhla slabosť, porucha reči),
- ťažké úrazy, polytraumy,
- masívne krvácanie,
- akútne dýchacie ťažkosti,
- ťažké alergické reakcie (anafylaxia).

Čím urgentný príjem NIE JE

- nie je to ambulantná pohotovosť,

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

- nie je to bežná ambulancia,
- nie je to miesto pre dlhodobé alebo banálne ťažkosti.

Aké stavy patria na pohotovosť

- horúčka, infekcie,
- bolesť ucha, hrdla, zubov,
- mierne úrazy (malé rezné rany, výrony),
- alergické reakcie bez ohrozenia života,
- zhoršenie chronického ochorenia bez akútneho ohrozenia.

Čím pohotovosť NIE JE

- nie je urgentný príjem,
- nie je určená na resuscitáciu ani intenzívnu starostlivosť,
- nie je miesto pre ťažké úrazy alebo náhle kolapsy.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk